

Iz življenja in sveta

S poti na veliko evropsko konferenco

Pogled v posebni vlak francoskega in angleškega ministrskega predsednika, ki sta se skupaj vozila iz Pariza na ženevsko razorožitveno konferenco. Na desni se vidita hrbet in glava Edvarda Herriota. Njemu nasproti sedi Macdonald, poleg njega (sklonjen) angleški vnajni minister John Simon

Najmanjše stvari

V časih grških filozofov je veljalo peščeno zrno za nad vse drobno reč in Aristoteles kakor Arhimedes sta primerjala nezmatnost neskončne množine drugih stvari z nezmatnostjo tega zrna. Dokler ni človeštvo izumilo povečalnih leč, so mu bile stvari, ki merijo manj nego desetinko milimetra, sploh nevidne.

Sele z izumom leče in s konstrukcijo prvega mikroskopa po Holandcu Leuwenhoeku se je človeško obzorje v tem pogledu razširilo. Leuwenhoek je s svojim primitivnim drobnogledom opazoval vse, kar mu je prišlo pod roke, in je prvi odkril nevidno življenje v vodni kaplji. Tedanje človeštvo pa ni hotelo verjeti, da so žive stvari, ki merijo stotiko kolikor oko priske, ali po naše petdesetinko in manj milimetra. Danes vemo, da merijo mnoge kužne bakterije še veliko manj, namreč manj nego tisočinko milimetra, z normalnim mikroskopom pa se dajo v najugodnejših razmerah videti še trosti nekkih bakterij, ki merijo nekaj več nego pet tisočinko milimetra. To je tako malo, da more že sam pritisk svetlobnih žarkov dvigniti in tirati te drobne žive tvore s seboj. Svante Arrhenius je na podlagi tega dejstva postavil svojo slavno teorijo, da se življenjske klice množijo od svetovnega telesa do svetovnega telesa s pomočjo svetlobnega tlaka.

Toda to še vedno ni najmanjše, kar poznamo. Z ultramikroskopom doznavamo stvari, ki jim je premer malenkost nad dve sto tisočinko milimetra. To »debelost« in celo manj imajo tudi zlate in druge kovinske folije, ki jih more izdelati današnja tehnika. V molekularnem in atomskem svetu vladajo merila, ki po drobnosti zasenčujejo tudi merila ultramikroskopskih tvorov. Atom meri n. pr. desetmilijonski del milimetra. Še manjši so elektroni, ki veljajo danes sploh za najmanjše delce sveta. Po najnovejših raziskovanjih pa je pričakovati, da tudi elektroni ne bodo obdržali rekorda pred še manjšimi delci.

Smrt „očeta pomorščakov“

V Londonu je umrl Charlie Brown, ki je imel v Londonu beznico, kamor so se zatekali mornarji iz vseh koncev sveta. Pomorščaki so ga zaradi njegove gostoljubnosti imenovali »očeta«. Ko je Brown pred dnevi umrl, je šla vest o njegovi smrti po vsem svetu. Pokopali so ga z velikanskimi častmi. Njegov pogreb je bil dogodek celo za velikomestni London

Eskulap se smeje...

Raztresenost
Slaven profesor — tako čitamo v veliki medicinski reviji — je bil tip raztresenega profesorja. Nekoč se je s kočijo odpeljal na daljšo pot. Da bi izrazil čas, si je vzel na pot šop tiskanih strani svojega novega medicinskega dela, ki jih je hotel pregledati med vožnjo. In res! Učeni gospod je medtem popolnoma pozabil, da sedi ob odprtem oknu poštne kočije, ne pa doma za svojo pisalno mizo. Zato je vselej, ko je prečital stran, iztegnil roko in jo skozi okno spustil na cesto. Seveda je bil trdno prepričan, da polaga strani po stari navadi na drugo stran pisalne mize.

Opica

Umrlega pesnika Jeana Richepina, ki je bil do pozne starosti izredno prožen in živahen, je nekoč vprašala mlada dama: »Morda sem indiskretna, dragi mojster... toda povejte mi po pravici, ali vas je operiral doktor Voronov?« — »Tako je, drago dete,« je odvrnil Richepin. Pri tem je 77-letni starček udaril na svoja močna in široka prsa in ponosno pristavil: »Toda jaz sem bil tedaj opica...!«

Dolgo življenje

Vse zgodbe o dolgem človeškem življenju izvirajo večinoma iz prejšnjih stoletij, ko ljudje niso šteli tako natančno niti niso vodili krstnih registrov. Zato je treba vse te podatke smatrati za manj verodostojne. Prav to velja tudi o zgodbi, ki jo pripovedujejo menda iz časov okoli l. 1600 iz Pariza. Kardinal D'Armagnac je baje nekoč opazil pred svojo hišo 80-letnega starca, ki je bil tako mlad, da ga je vprašal, zakaj se čerči. Je dejal svobodni mož, da ga je natepel oče. Kardinal se je začudil in hotel spoznati tega očeta. Odvedli so ga

torej pred 113 let starega človeka, ki je pošteno naklestil svojega sina, ker je srečal svojega deda, ne da bi ga bil pozdravil. Ded 80-letnega starca je preživel menda svoje 143. leto...

Zloba

Dvorni svetnik Kerzl, osebni zdravnik predzadnjega avstrijskega cesarja Franca Jožefa, je vsako jutro obiskoval Franca varovanca. Stara gospoda sta se malo pogovarjala, nato pa je Kerzl zopet šel. Včasih pokojni Franž Jožef zdravniku ni hotel sprejeti, in sicer vedno iz istega vzroka. Ob takih prilikah je naročil svojemu slugi stereotipno: »Kerzl naj se mi danes ne prikaže, ker mi nekam ni dobro...!«

Uslužnost

Dunajski klinik Neumann se je ob bolnikovi postelji razgovarjal s kirurgom. Slednji je predlagal takojšnjo operacijo. Bolnik za ta predlog ni bil prav nič vnet in je izjavil kratko: »Rajši umrem, toda operirati se ne dam!« — »Popustite vendar,« je vskočil Neumann, »saj se da oboje združiti!«

Pri slabosti je naravna »Franz Josefov« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže v malih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav milo učinkujoč način »Franz Josefove« vode, ki je zlasti priprava za nežno starost ženskega telesa. »Franz Josefov« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dva tedna živ z razpočenim srcem

V nekem strokovnem listu poroča dunajski zdravnik dr. Petrovych o možu, ki je trinajst dni, torej skoraj dva tedna, živel z razpočenim srcem. Srce je utripalo v tem času z neverjetno življenjsko silo. Pri dviganju nekega bremena je mladi mož hipoma začutil bolečino v levi strani prsi in dihanje mu je zastajalo. Spravili so ga v bolnišnico. Znamenja so kazala, da mu je pošlo srce. Ko so ga po smrti obducirali, so videli, da je res tako; živ pa je ostal toliko časa le zaradi tega, ker je kri lahko uhajala v prsno duplino in ni ovirala dosti delovanja srca. Čeprav gre le za izjemen, izredno redek primer, vendar dokazuje to žilavost človekovo.

Z ženevske konference

Češkoslovaški vnajni minister dr. Beneš v razgovoru s predsednikom Arturjem Hendersonom

Nestrupeni morfij

Berlinski kemik Schirokauer sporoča javnosti, da se mu je posrečilo dalekosežen izum. Iznašel je postopek, ki omogoča izdelovanje morfija brez strupenih primesi. Kar je na tem mamulu dobrega in blagodejnega, ostane, kar pa je človeškemu zdravju opasnega, odpade. Odpade med drugim tudi to, kar povzroča, da se morfinisti ne morejo odvaditi strupa ko se enkrat navadijo nanj. Nikakor pa ne velja misliti, da je prof. Schirokauer s svojim preparatom ustvaril nadomestek za morfij. Odvzel mu je samo škodljive primese. Iznašal je zdaj v preiskavi, in sicer jo preiskujejo v Berlinu in New Yorku. Ko bodo strokovnjaki izrekli svoje mnenje, pride zdravilo v promet in se bo prodajalo tudi brez zdravniškega recepta.

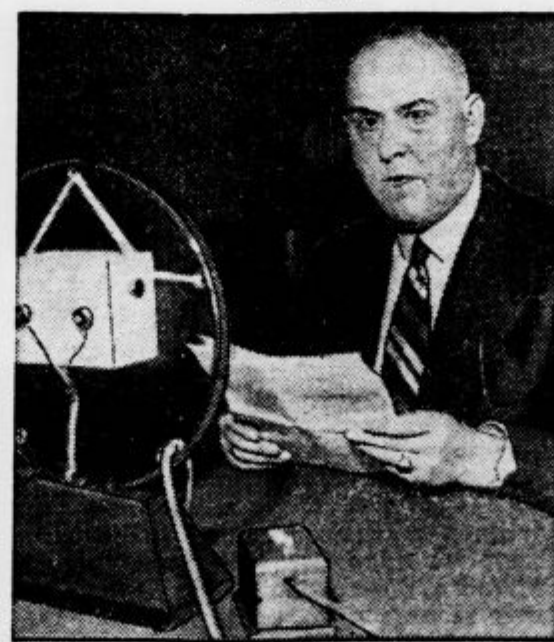
Siromašni predsedniki

V Ameriki splošno prevladuje mnenje, da je predsednik Hoover milijarder. To je zelo pretirano. Hoover sicer ne trpi pomanjkanja, ampak vse njegovo premoženje ne znaša niti milijon dolarjev. Vendar je res, da je imela Amerika le malo predsednikov, ki so bili v denarnem pogledu tako dobro preskrbljeni kakor Hoover. Washington je n. pr. svoje čase veljal za zelo imovitega moža. Tudi predsednik Jefferson je bil, ko je stopil v državno službo, imovit človek. Umrl pa je reven kakor berač, kajti položaj, ki ga je zavzemal v državi, je zahteval od njega čelga moža in tako se je zgodilo, da je zanemaril svoje nasade, ki so popolnoma propadli, da je obubožal. In noben njegov naslednik se ni mogel pohvaliti s premoženjem, mnogi so odšli zelo skromno s predsedniškega mesta. Še danes je tako, da žive bivši predstavniki Zedinjenih držav zelo skromno v vsakem pogledu, kajti njih funkcija zahteva živcev in gmotnih žrtev in ne prinaša nobenega dobička.

Skandal Cotyjevega zakona

Civilno sodišče v Toursu je te dni obravnavalo slučaj francoskega izdelovalca dišav Cotyja, ki je s svojo ženo v tožbi zaradi dodelitve primernega dela svojega premoženja. Coty, ki je bil zapustil svojo ženo, je namreč dal prepisati objekte in depoje, katerih lastnik je sam, na ime drugih oseb. Hotel je s tem oškodovati svojo ženo za velike vsote. Goljufija pa je prišla na dan in tvornikar je bil obsojen na 100.000 frankov globe. Coty je velik del svojega premoženja prenesel v inozemstvo, posebno v Švico, kjer je ustanovil podjetja pod drugim imenom z namenom, da prikrije svoje dejansko premoženjsko stanje.

Hitlerjeva desna roka v radiu

Georg Strasser, najožji Hitlerjev sodružnik, je imel te dni v berlinskem radiu prvi narodno-socialistični govor

Proces proti Silvestru Matuški

Prizor z otvoritvene razprave pred dunajsko poroto. Matuška sedi na levi

Sterilizacija družbi škodljivih tipov

Umobolniki, pijanci in zločinci stanejo države vsako leto ogromne vsote. In ker je dokazano, da se dvakrat hitreje razmnožujejo kakor normalni ljudje, njih število naglo narašča. Tako se dogaja, da je prav tistih, ki bi jih moralo biti čedalje manj, vedno več.

To dejstvo je povzročilo, da so začele mnoge države razmišljati o tem, naj li dajo zdravnikom pooblastilo, da poseže med te ljudi in jih stori nesposobne za razmnoževanje? Ni jih malo, ki zagovarjajo načelo, da bi se morali sterilizirati vsi moški in ženske, ki spravljajo na svet degenerirano potomstvo s podedovanimi boleznimi in lastnostmi. Postopek ni prav nič nevaren. Operacija onesposobi moškega ali ženskega za očetovstvo ali materinstvo in stvar je končana.

Metode sterilizacije pa so različne. Zankrat se prakticira sterilizacija samo pri tistih, ki jih kaže brezpogojno iztrebiti glede na potomstvo. Praktične izkušnje kažejo, da se poslužuje sterilizacije že po-

lovica ameriških držav. V Ameriki so do lani sterilizirali 11.000 oseb. Tudi v nekaterih evropskih državah se uporablja sterilizacijska metoda, vendar doslej še izjemoma. Zdravniki sami se doslej izjavljajo za fakultativno sterilizacijo. Ampak problem je v tem, da se pojavljajo težave sterilizacijskega postopka šele potem, ko stoji pacient že pred zdravnikom, ki mu je naložena operacija. Tu pa nastanejo čisto konflikti najdalekosežnejšega pomena. Po načelih, ki jih danes propagirajo, bi moral zapasti sterilizaciji tudi oče velikega skladatelja Beethovna in svet bi bil v tem primeru prikrajan za genija, ki mu ni dvojnika.

V pogledu sterilizacije in prevoje takšnih primerov, ki pridejo v poštev za ta postopek, si torej znanost še danes ni edina. Tudi tisti, ki zagovarjajo princip sterilizacije, so zelo previdni, kajti to početje je zelo odgovorna stvar in se končno lahko konča s katastrofo za človeštvo.

Lastni mož jo je okradel

V Kitzbühlju govorijo ljudje samo o senzacionalni aferi imovite Američanke Mary Meyer, ki se je nedavno omožila z očitnim domačinom Walterjem Prekom. Američanka, ki ji je zdaj 38 let, se je zaljubila v deset let mlajšega moškega in ga je peljala pred oltar ne da bi se bila formirala o njegovi preteklosti. Videla je v Preku samo lepega in elegantnega mladca, ki mu je zaupala svoje srce in denar. Prav v tem pa se je prevarila in doživela bridko razočaranje.

Ko sta bila Prek in Mary že nekaj časa poročena, je mladi mož vlomil nekega dne v spalnico svoje tedaj odsotne žene in vzel iz njene ročne blaginje 200.000 Din »dobičja« ter dragoceno biserno ogrlico. Poklical je ženinega tajnika, natočil avto in se odpeljal v letovišče Zell am See, kjer jima je plačal opulentno pojedino. Tudi drugače je bilo dovolj veselja in zabave. Iz Zella je vzel s seboj v avto neko klaviristko. Pobernil je z njo na Gardsko jezero. Ko je žena videla, da je izginil mož z denarjem in nakitom in da se ne vrne prostovoljno, je prijavila tatvino policiji. Prek se je izkazal omahljivega moža. Skesal se je, prošil ženo odpuščanja in se vrnil domov, a že v Kufsteinu ga je prišla roka pravice, kajti izkazalo se je, da ga išče policija že delj časa zaradi neklih drugih prestopkov.

Po njegovem povratku mu je žena odpustila in ustavila tožbo proti njemu, kar pa še ni odvezalo policijske oblasti od njene dolžnosti. Prišel bo namreč na tožbeno klopo zaradi drugih stvari in kdo ve, če bo moglo vse te stare račune poravnati z denarjem.

Prek je sin uglednega trgovca v Kitzbühlju in je imel že ponovno opraviti s sodiščem. Lani je bil zaradi neke goljufije obsojen na šest tednov ječe, ki pa je ni odsejal, ker je poprej spretno izginil. Preden se bo torej vrnil k svoji ameriški ženi, bo moral poplačati ta dolg in šele po njem pride srečno ali nesrečno evidenco.

Prva obsodba v Lindberghovi aferi

V Ameriki je bil te dni obsojen bivši vohun v službi pravosodnega ministrstva Združenih držav Gaston B. Means, ker je bil svojčas izvalil ženi prekomorskega zaljubljenca Mac Leana 100.000 dolarjev pod prevaro, da ima zveze z ugrabitelji Lindberghovega sina in da ga lahko dobi nazaj proti plačilu navedene vsote. Means ni z ugrabitelji imel nobenih stikov in jih tudi ni poznal. Ker pa ni vrnil denarja Leanovi ženi, je vložila proti njemu tožbo in dosegla, da je bil obsojen na 15 let ječe in povrnitev denarja. Gaston Means je tisti detektiv, ki je raztrosil vesti, da je postal pokojni predsednik Harding žrtve zastrupljenja svoje žene.

Filmska produkcija v Španiji

Španska republika je bila do zadnjega navezana na uvoz tujih filmov. Zdej se hoče v filmski industriji postaviti na lastne noge. Pred dnevi je bilo svedčano blagoslovljeno špansko mesto Aranjuez, iz katerega hočejo napraviti španski Hollywood. Priprave za prve originalne španske filme so v polnem teku in ni dvoma, da bo temperamenten romanski narod uspel tudi v tej panogi.

Belgijski kraljevi par v Londonu

Belgijski kralj in kraljica sta se pred dnevi pripeljala v London, kjer tu je sprejel angleški kralj Jurij in kraljica Mary. Pot kraljeve dvojice ima svoj poseben namen. Drugi sin kralja Alberta vojvoda Flanderski se namreč misli oženiti s hčerjo neke stare angleške plemenitaške rodbine.

Gospodje kupujejo damske nogavice

Neka specialna trgovina za nogavice v Parizu je iznašla poseben trik, s katerim privablja moške kupce v svoje prostore in doseže pri njih, da kupujejo izdelke za dame. Izkušnja francoskih prodajalcev namreč uči, da kupujejo gospodje mnogo več nogavic kakor dame. Razume se pa, da so prodajalke nogavic ženskega spola, ki hodijo z najnovejšimi nogavicami v kratkih krilih po trgovini in vabijo s tem v prodajalno moške kupce. Ta način prodaje je tako donosen, da prospeva ta panoga boljše nego katerikoli druga, kupci pa so tudi zadovoljni, ker dobijo poleg nogavic še vedno nekaj povrh.

KARIKATURA

Reparacijska konferenca v Lozani

Macdonald
Grandi

v. Papen
Herriot

Vsak dan ena

Če bi možki sledili ženski modi...

